

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Miercuri si Sambet'a, Fôica una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri esterne 15 . sun. pe unu ann séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatori. Se prunumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 20.

Braslovu, 10. Martiu 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

MEMORIALU,

privitoriu la regalistii, ce sunt a se conchiamá la diet'a cea mai de aprópe a Transilvaniei.

E unu lucru de comunu cunoscutu, cumca r. guberniu transilvanu proiectulu seu privitoriu la conchiamarea regalistiloru la diet'a cea mai de aprópe, cu puçinu inainte de acésta, l'a si datu la inalt'a cancelaria transilvana; ba chiaru si cuprinsulu proiectului acestuia nu mai e secretu, si acésta impregiurare, cá unoru sinceri credintiosi aderitori ai inaltului regimu, ne da ocaziune, in interesulu tronului precumu si alu patriei a ne descrie aici motivatele nóstre pareri asupra obiectului acestui prea importantu, si a-lu recomanda cu tóta urginti'a organeloru celoru mai inalte ale regimului spre alu lua intr'o petrundiatoriá si binevoitória consideratiune.

Institutulu regalistiloru in Transilvani'a are constitutional'a destinatiune a susutiené cumpan'a drépta intre potestatea regimului si ceea a representatiunei tieri; adeca: a aduce interesele préinaltului tron in armonia cu celea ale tieri.

Acestu institutu in Ardealu are dara a suplini pe camer'a a dou'a séu tabul'a magnatiloru. Conchiamarea regalistiloru se face dupa art. XI din an. 1791, care din cuventu in cuventu suna asia: „Regalistsae, audito Gubernio Regio, per Principem dominantur, litterisque specialibus convocantur. Quos sequentibus qualitatibus praeditos esse oportet, ut sint patriae filii, e potiori nobilitate sufficientique possessorio et reliquis a lege qualitatibus provisi, experientia, morum integritate et in rebus agendis perspicui dexteritate, et ad tractanda Principis ac Regni negotia omni respectu idonei perfectam aetatem habentes.“ Din acestea dara mai antaiu e lucru chiaru:

1. Cumca, cu tóte ca principele tieri e oblegatu a intreba pe gubernu, cá pe organulu seu constitutionalu, esecutivu si consultativu despre numerulu si persónele regalistiloru, ce suntu a se denumi si a se conchiamá, totusi elu in libertatea dreptului de a dispune aici nu e nici de cumu tiermuritu prin votulu gubernului;

2. Cumca regalistii suntu a se conchiamu in ori ce casu prin scrisori proprie regesci, (Litterae regales), fara cá cei conchiamati odata se póta pretinde dupa lege, cá se se conchiamu earasi la tóte dietele; pentru ca motivulu alegeriloru e numai singur'a incredere a principelui tieri;

3. Cumca numerulu regalistiloru e nedeterminatu si depinde totu numai dela aflarea cu cale a principelui tieri;

4. Cumca — ce privesce la calificarea regalistiloru, apoi aceia, de se si alegea pana la a. 1848 numai din nobilitatea mai insemnata, totusi acuma in puterea pusetiunei egale civile, care e respicata prin lege si susta in fapta, se potu lua din tóte clasele poporului, dreptu numai persóne maiorene cu esperientia, cu intregitate morala si care se fia destoinice a representá interesele principelui si ale tieri in tóta privinti'a.

Dreptu aceea, fiinduca atatu numerulu regalistiloru, catu si alegerea persónelorú cá atari stau numai in li-

ber'a dispusetiune a principelui tieri; asia urmédia de aici fara indoiéla, cumca regalistii dupa lege potu forma factorulu celu mai de capetenia alu dietei; dar' totuodata — si aceea, cumca ei suntu representantii si barbatii de incredere ai regimului, respective ai principelui tieri.

Dupa ce dara natur'a institutului regalistiloru e constatata — cá postulatu legalu si totudeodata cá o porunca strinsa a prudentiei politice, urméza de sene, cumca gubernulu regiu de regalisti trebuie se conchiamu persóne de acelea, si intr'unu numeru cá acela la dieta in genere, si pentru diet'a cea mai de aprópe in speçie, care se fia capace la resolvirea problemelor de capetenia concrediute dietei, adeca: se fia aplecati si destoinici a inainta resolvirea acéstá, eara nu a o ingreuia si a o impedecá.

Cunoscutele propositiuni regescu cuprindu in sine problem'a de capetenia a dietei cei mai de aprópe transilvane. Déca cumpanimu bine propositiunile acestea, aflamu in ele dóue interese substantiale de viétia, unulu din acestea privesce la inarticulare a natiunei romane cá atari, elu intentionéza dara intemeierea esistintiei politice a natiunei acesteia, prin urmare asecurarea interesului celui mai inaltu politicu alu aceleiasi; alu doilea are de scopu tramiterea la senatulu imperialu spre susutienerea unitatei monarchiei, prin urmare elu privesce unulu dinre cele mai mari interese de viétia ale regimului imperatescu austriacu. Asia dara in propositiunile reg. interesulu de capetenia alu gubernului imperatescu austriacu se potriveste cu cela alu natiunei romane, si prin urmare lor le face firesce de lipsa, a se sprijini intre sene si a se inaintá unulu pe altulu.

De aici resulta, ca, de óra ce elementulu romanu alu Transilvaniei comprobatu fara de acea de nenumerate ori in credinti'a si aderinti'a s'a, e totuodata celu mai interesatu la diet'a cea mai de aprópe, fiinduca interesulu celu mai mare politicu alu lui se conditionéza strinsu prin interesulu gubernului imperatescu, — tocma acestu elementu trebuie se se privésca mai cu deosebire acomodatu spre priintiós'a resolvare a problemelorú celoru prea importante, care s'au incredintiat dietei.

Tocma de aicea urméza mai incolo, cumca, déca inaltulu gubernu imperatescu e in adeveru credintiosu programei sale; date in propositiunile regesci si voiesce se si remana asia, adeca: déca doresce in adeveru priintiós'a resolvare a problemei incredintiate dietei; déca pacea si fericirea tieri prin deplin'a si legal'a indreptatire si asecurare a nationalitatei celei mai numérose si leale a tieri, adeca a natiunei romane — doresce in adeveru a o intemeié, — si déca inaltu acelaasi doresce in adeveru a susutiené unitatea imperiului intentionata prin préinaltele acte din 20. Oct. 1860 si 26. Fauru 1861, — atunci inaltulu gubernu nu trebuie nici cá catu se'si iée representantii lui, regalistii, intr'o mesura precumpenitória din elemente de aceea, care dupa natur'a loru, dupa speçialele loru interese, dupa trecutul loru, celu ce-i léga moralicesce, — spre acésta, e preste putintia, cá se póta fi acomodati.

Qui vult finem, debet velle etiam media; qui non vult media non potest velle finem. —

Premitendu acésta vomú esaminá compunerea dietei transilvane, pentrucá dupa aceea se putemu vorbi cu securitate numerica.

Diet'a transilvana constá mai înainte si anumitu in anulu 1848 dupa lege-le :

1. Din regiu guberniu cu 29 membri.
2. Din tabl'a reg. cu 16 membri.
3. Din comitii supremi resp. capitani supr. cu 17 membri.
4. Din regalistii speciáli cu 215 membri.
5. Din deputatii comitatelor, scaunelor si cetatiloru cu 96 membri, — asia dara la olalta din 373 membri.

Dupa nationalitate luati se aflá in sum'a acésta cam 5 romani, dar' si acestia nu cá romani, ci cá nobili si regalisti, 35 sasi, toti ceilalti 333 magiario-secui.

O dieta cá acést'a intr'o tíera, in care de mai nainte avé valóre sistem'a natiuniloru regnicolare, — e apriatu o dieta completu magiara, si cu buna séma la nemica mai puçinu calificata, decatu a representá altfelu de interese, ad. interese nemagiare, precumu a doveditu-o acést'a istori'a de adiunsu.

(Va urm'a.)

Sibiiu in 13. Marte 1862. In sedintiele Universitatii sasesci de eri si adi, s'a finitu desbaterea speciála cu rezultatulu „ca operatulu comisiunei de 7 membri s'a primitu fara neci u'na modificatiune insemnata.

Acuma voru se iee legea comunala si organizarea iustitiei la desbatere si numai dupa deciderea si a estoru 2 cause de insemnate — voiescu a deveni la alegerea deputatiunei, care va fi menita se astérna sub conducerea presiedintelui Conrad Schmid conclusele Universitatii din Sibiiu privitórie la tóte 3 obiecte — de odata, Maiestatii sale c. r. spre sanctionare. —

Se aude, ca in loculu preon. D. consiliariu gubernialu Jacobu Bologa, care trebue se si cuprinda postulu seu in Clusiu, va fi D. adiunctu de pretura in disponibilitate Spiridonu Fetti din partea Nocrichului alesu de deputatu la Universitatea sasésca.

Dupa cumu cunóscemu pe D. Fetti potemu numai gratulá Nocricheniloru!

INSTRUCTIUNI

pentru deputatii Orastiei.

„Dupa-ce in adunarea scaunala din 6. ale luni lui Martiu, candu reprezentantiloru comunali ai scaunului acestuia s'a facutu cunoscutu, cumcá presidele Universitatii fundului regescu prin ordinatiunea s'a din 25. Fauru a. c. Nru com. 322 emanata a recunoscutu dreptulu comunelor scaunale de a luá parte la facerea instructiunei pentru deputati: asia noi subscrisii, fiindu insareinati prin adunarea scaunala cu proiectarea instructiunei, propunemu urmatoriulu: Proiectu de instructiune pentru ablegatii scaunului Orastiei la conflusulu presentu alu Universitatii fundului regescu. —

1. Fiindcá comunelor scaunului Orestiei dintre obiectele pertractande la conflusulu presentu alu Universitatii fundului reg. pana acuma numai operatulu comitetului de 7 le este cunoscutu, ér' acesta astufeliu de obiecte cuprinde in sine, care se tienu strinsu de diet'a tieriei, si comun'a scaunului acestuia nu afla competenta Universitatea la pertractarea numiteloru obiecte: asia da inviatiune ablegatiloru sei, cá la desbaterea numitului operatu, care aici prin conclusulu adunarei din 20. Fauru a. c. nu numai prin majoritatea adunarei scaunale, ci si prin majoritatea comunitatii cetatiene din 21. totu a. luni s'a reieptatu — neci decumu se nu se impartasésca, fara se'si face oserbatiunea in sensulu instructiunei acesteia si a susunimitului conclusu comunalu, ér' de cumvá despre óre-care dintre obiectele pomenitului operatu s'ar face ori-ce felu de decisiune contraria acestei instructiuni: reprezentantii nostri voru fi obligati a'si dá votulu seu contrariu resp. protestu la protocolu. —

2. Se da inviatiune ablegatiloru nostri mai incolo, cá neci in alte obiecte si cestiumi politico-nationale si legislative regnicolare, se nu se lase in pertractare, ci se se straduésca din tóte puterile cu motive alese intr'acolo a lucrá, cá catu mai curundu se se substérna Maiestatii Sale un'a suplica pentru convocarea dietei, la care pe fundamentulu diplomei din 20. Oct. 1860 tóte nationalitatile se fia debite reprezentate, pe care unica o cunóscemu de competenta a pertractá si decide obiecte de natur'a aceasta — ér' nu pe Universitatea, carea se numesce sasésca, in a carei siedintia din 14. Dec. 1861 tienuta a declaratulu unu domnu deputatu natiunea romana de nationalitate straina (Fremde Nationalität.)

3. Ce se atinge de lucruri economice si administrative, care se tienu strinsu de competenti'a Universitatii, in pertractarea acestora, damu deputatiloru nostri vóia libera, a conlucrá in cõntielegere cu deputatii celorlalte scaune, si

concredemu invoirea la concluse consciintiei densiloru, cu acelu adausu, cá in obiecte mai momentóse si casuri dubii, totusi, impartasindu obiectulu pertractandu comitentiloru — se'si céra ulterióra inviatiune.

4. Fiindcá Universitatea mai de multu timpu se ocupa cu astufeliu de obiecte, ce nu se tienu de sfer'a activitatii ei, si asia spelele cauzate suntu insedaru, impunemu deputatiloru nostri a pledá cu tóta energi'a in conflusulu Universitatii, — cá in venitoriu se se restringa Universitatea singuru la obiectele, care se tienu strinsu de competenti'a ei.

Orastia in 10. Martiu 1862.

Georgiu Bercianu, presied. comitetului; Nicolae Mariutiu, Joane Viorelu, Petru Teodoru, Josifu Teodoru, Nicolae Herlia, Mihaile Moes, Joanne Mihaiu, cá actuariu.

BUCOVINA. (Urmare din Nru tr.) D'in cei ce facura asta vera maturitatea la gimnasiulu d'in Cernauti, mai competira patru spre a fi tramisi la studii filosofice si anume Porfiriu Popesculu, Alecsiu Comorosianu, Joane Botezatu si Ipolitu Ilasieviciu. Tusu patru panantrunulu erau buni de tramisu la studiele acelea, cu tóte acestea capetá spre mirarea nóstra incuviintiarea respektiva numai Porfiriu Popesculu, carele se si afla acum in Vien'a in loculu lui Jeremieviciu, intorcundu-se acesta, dupa neintrerupte suferintie de trei ani, a casa fara de nece o isprava.

Ipolitu Ilasieviciu, bine cá fú provocatu in lun'a lui Dec. a tr. a dechiará, de voiesce se mérga la universitate in semestrulu alu doilea a. c., dara cu asta provocatiune nu i se putú dá nece o indestulare, recugetandu, cumca elu pe lenga cei patru ani petrecuti studiindu teologia, se mai vede constrinsu a perde inca si unu restimpu de 6 luni de dile.

Se afla asiadara in timpulu de faciá la studii filosofice in Vien'a: Porfiriu Popesculu, Stefanu Nosieviciu, Ironimu Munteanu si D. Isopesculu. Acestia deci, cá se aiba dreptu de a depune esamenele profesionale, cauta se aiba 6 cursuri seu trei ani de universitate, prin urmare trebue trei dintr'ensii se sié dia in Vien'a, pana ar' avé dreptu de depusu esamenele acesta, inca unu anu si diumetate, eara unulu doi ani si diumetate. Luandu inse in privire, cumcá cei doi din despartimentulu filologicu, adeca Ironimu Munteanu si Porfiriu Popesculu, nu suntu in stare de a face esamenele indata dupa ce se voru scurge cei trei ani pe lenga tóta sirguinti'a, ce ar avé in decursulu lor, ci voru cautá se petréca la universitate celu puçinu inca cate unu anu si diumetate, urmédia, cumca unulu dintr'ensii va puté reintrá in patria-si abia dupa 3 ani de acum înainte, eara celalaltu dupa trei ani si diumetate.

Catu pentru ceilalti doi, celu d'in despartimentulu istoricu, adeca Demetriu Isopesculu, purtandu-se bine, se va puté intóree a casa examinatulu gata de acum in doi ani si ceva de asupra, eara celu d'in despartimentulu sciintieloru naturale si matematice, adeca Stefanu Nosieviciu, de acum in doi ani si diumetate.

De aci este lamuritu, cumcá noi nu ne vomu laudá cu profesori de ai nostri, trecuti pre'in tóte formalitatile esamenului profesoralu mai curendu, decatu acum in trei, patru pana in cinci ani. Pana atunci inse se voru deschide in gimnasiulu dela Suceava, de nu tóte, celu puçinu 6 plase si tóte acestea 6 plase voru cautá sé aiba profesori straini, cace voindu careva dein cei patru se vina a casa fara se fi facutu esamenele profesoralu si se intre la gimnasiu in insusietate de suplinte, noi la astfelu de intreprinsa nu iamú dá sfatulu nostru neci odata, vedienđu bine, cumcá elu aice lipsitu de totufeliulu de mediulocu recerutu de unu studiu seriosu si regulatu nu numai ca n'ar propasi in sciintia-si, ci inca ar repasi.

Cá totusi se nu ne coplesiésca de totu strainii in gimnasiulu atinsu, ne amú luá voia a pune la cale pe consistóriulu nostru, cá, coregundu-se, se aléga d'in cei mai buni teologi ai nostri si se le mediuloceasca sustienetura la acelu gimnasiu, pana ce voru prinde a veni cei examinati si a cuprinde posturile profesionale. Asia va face numai unu lucru, ce se intempla si pela alte gimnasie, cu tóte cá nu suntu confesionale, cá celu din Suceava*) si apoi va pune totu odata si stavila stracuratiunii celei nefericite a loru nostri, ce incepe a prinde radecini cá si la gimnasiulu dela Cernauti, unde capetara ai nostri note rele intr'o mesura de infricosiatu in semestrulu de eara a. c. Eará tineriloru celoru ce voiescu se céra stipendie de mersu la studii filosofice, le aducemu aminte si asta data, cumcá ei, nevoindu a se face partasi la calcarea in picióre a drepturiloru nóstre nationale, n'au a se adresá in privinti'a asta neci la directoriulu gimnasiului de'n

*) D. e. in gimnasiale din Ardealu.

Cernauti, — sémena mai alesu cà pretinde, adresarea asta, — neci la celu alu gimnasiului dein Suceava, ci numai si numai la consistoriulu nostru.

Incheiendu, amu cutedia a repeti dorinti'a mai multoru romani atatu de aici catu si din celealalte parti austriace, locuite de romani, cá barbatii nostri cei alesi se pasieasca odata a cere dela Maiestatea s'a, cá se se infintieze intr'unu locu de centru o comisiune statatória dein romani nascuti, cá se examineze pe tinerii nostri mai alesu dela facultatea filosofica, unde am vediutu facundu-se mai alesu nedreptatiri nationale scl. *)

Vasiliu Floreanu.

AUSTRIA. Vien'a 12. Martiu. Reportulu comitetului finantiaru despre demustratiunea temeioriloru si rezultatelor, de mesurele finantiaru, intreprinse dela préin. diploma din 20. Oct. 1860 incóce, fara aprobatiunea consiliului imperiale.

Comitetulu are mai nainte de tóte se'si respice parerea, cumca demustratiunea ministeriale nu este deplina, pentru ca nu cuprinde tóte mesurele finantiaru, straordinari. Ea nu se latiesce adeca la plusulu speseloru dela asemnatiunile ipotecari si la imultirea detoriei ce sta in inaintea ochiloru, prin afaceri de depó (deposite). Dupa caventarea domnului ministru de finantia, in sedinti'a din 17. Dec. 1861 facea cea dintaiu 22,000,000, adeca dóuedeci si dóue milióne fl., ear' cea din urma 10,000,000 adica diece milióne fl. Domnulu ministru de finantie dechiará cu adeveratu in sinulu comisiunei acea stirbatura cu aceea, ca o marginire masimale, defipta prin factori constitutionali, a asemnatiuniloru ipotecari nu se afla prescisa. Inse comitetulu nu póte neci decum recunósce acestu temeiu de unu ce deadiunsu. Caci pe de o parte plusulu speseloru din asemnarile ipotecari, fara neci o indoiéla era imultire dea dreptu a datoriei de statu, carea pentru statu a trasu dupa sine impovarare multu mai mare, de catu aru fi fostu radicarea mesurei de censu a acestoru asemnari, care mesura din urma totu a fostu atrasa in raionulu scrierei de iustificatiune. Si de ceea parte temeifulu adusu nu afla neci o aplicare la afacerile de deposite.

Ceea ce privesce acumu la iustificarea mesuriloru, ce se pusera la cale, aceea, precumu observa cu dreptu demustratiunea ministeriale (pag. 3) numai in lips'a acelora, in debuintiele cele strabatátorie ale pusetiunei momentane póte sustá.

Iustificarea unei astufelu de debuintie se pune inainte in memorialu (pag. 3—8) prin aceea, ca arata la impedecarea solvirei dariloru in Ungari'a, mai alesu inse la imultitele pretensiuni ale dotatiunei militare.

Deci problem'a comitetului fú, cá despre aceea se'si castige de undeva deslucire, pe catu se póte de buna, deaca imultirea dotatiunei militare a fostu intr'adeveru de lipsa si iustificata? Impartasirile, ce i se facura, mergeau in esentialu intr'acolo, ca relatiunile de atunci si evenemintele din Itali'a nunumai, ci si cele in legatura cu aceste, din granitia de sud-ostu a imperatiei, lasara a se ivi de ambe partile atacuri nu numai putintióse, dar' si amenintátorie, ca prin urmare, pentru asecurarea regatului Lombardo-Venetianu, ce cerea mai antaiu o imultire a trupeloru ostasesci, ce se aflau acolo, mai adauge, ca colocarea si mobilizarea fiacarei divisiuni de trupe in sud-ostulu Ungariei si in Dalmati'a aparea earasi de lipsa, si ca in urmare acestoru mesure, precumu si pentru evenimentele din Ungari'a, unu numeru insemnatoriu de barbati din reserva si din concedati debui a se conchiamá. — Pe temeifulu acestoru impartasiri se respica maioritaea (22 vot.) intr'acolo, ca ea este de parerea ministeriului, despre trebuinti'a intemeiéta a unei straordinarie imultiri a speseloru militari. —

Din contra minoritatea (18 glasuri) fú de parere, ca ea nu póte de catu se respice, ca n'are neci unu punctu de ra-

*) E lucru de mirare, ca in gimnasiulu dela Cernauti, creduca mai vertosu romanii cadu ou giotur'a in secunde, dupa cum marturisesce si o relatiune din locu in organulu publicu Bucovin'a. Nice o bóla nu e fara medicina afara de mórte: asia nu concedu la neci unu institutu publicu neposibilitatea de a indrepta tenerimea, chiar de ar fi ea si nepregatita bine pentru gimnasiu, déca cumva nepasarea — ca talente are totu omulu mai bune séu mai de diosn — nu va intra la midiulocu; — inse tenerii nepasatori s' potn bine indrepta cu timpn, cu manipulatiuni pedagogice, aplicate in intielegere cu parintii; numai parintii inca se ingrigésca despre progresulu filorú sei, ca unde nu se susutiene comerciu continuu intre parinti si magisteriu, acolo, credu si eu, ca tóta ostenéla prelegatoriului remane fara resultatu, la orechi surde si mute, déca se lasa acestea neascutite in numele lui Ddieu, pana ce i cuplesiescu secundele. — R.

dimu, de a puté pasi in contra privirei ministeriale descrise, despre intemeiéta debuintia a unei straordinari imultiri de spesele militari in pusetiunea politica a Austriei din a. 1860.

In urmare a aceast'a la comitetu remane numai, cá se'si dee parerea despre corespundietatea scopului in privinti'a mesuriloru ce se pusera la cale. Aceeasi privesce intr'acolo, ca estradarea de bani marunti, in urmare a lipsei dovedite a comerciului micu, radicarea mesurei de censu a asemnatiuniloru ipotecari prin relatiunile mesurei de censu peste totu, contragerea imprumutului de dare, in urma se justifica prin, pe tóta infemplarea, demnele de mila impregiurari, cari nu admisera, — ca lips'a cea intetitória de asi insemá bani in pripa nu s'a pututu multumi intr'unu modu mai puçinu apasatoriu pentru finançele de statu.

In catu privesce la introducerea cursului silitu alu bancnotelor in regatulu Lombardo-Venetianu, s'a decisu prin multimea de voturi, a se dechiará, ca acea prin resultatulu ce s'a castigatu, nu s'a aratatu corespundietoria, in fine in privinti'a sistarei solvirei in argintu a intereselor imprumutului nationale, asemenea s'a decisu prin pluralitate de voturi, cumcá aceea si numai din acelu temeiu inca a fostu de tanguitu, caci nestatornicia in modalitatile platirei intereselor peste totu nu este cu sfatu. Vien'a, 8. Fauru.

Pillersdorf, presiedinte. Dr. Herbat, reportatoru.

— 17. Martiu. Sambata in 15. Martiu a. c. a fostu intrég'a deputatiune cu Esc. D. Barone Siaguna la Inalti'a s'a archi-ducele Rainer de iau predatu petitiunea respektiva pentru restaurarea Metropoliei.

Dupa aceea s'au dusu cu totii la ministrulu de statu Schmerling si la cancelarii Nadasdy si Forgach. In tóte locurile au fostu bine primiti si vediuti, si s'au intorsu pleni de sperantia. Séra apoi totu sambata a datu D. Mocioni una Soiréa in onórea dilei la „Calu albu“ in Leopoldstadt. La Soiréa au luat parte afara de deputati mai multi mireni numai resariteni; — mirare ca D. Gozsdu, de si elu inca a fostu deputat dela Oraviti'a, nu fú invitát. — Timpulu e imperativu la fratietate sincera, cu atatu mai vertosu intre noi; ca cine e din contra — va trebui se ingenunche. —

Eri a fostu prandiu mare la D. C. C. Nadasdy. Au fostu invitati afara de cei ce se tienu de Cancelarie si Esc. S'a D. episcopu Siaguna, D. episcopu Ivatskovits si D. Andreiu de Mocioni.

Dupa cum am intielesu cei mai multi deputati pléca adiséu mane. Pana la venirea Mai. Sale asteapta numai Esc. S'a episc. Siaguna, Mocioni, si póte vr'o doi trei inca. Pana acumu lucrurile stau in secretu.

— In cas'a deput. sen. imp. in sed. din 13/3 propuse min. nesce proiecte, care marescu contributiunea si d'in ceea ce e d. e. contrib. pe propr. de pamentu in Ungari'a se se redice dela 18²/₃ la suta la 22²/₃ si in Ardealu dela 11²/₃ la 14¹/₁₆; contrib. pe vinite se redica dela 6 la 7⁰/₁₀; adausulu de acum estraord. la contrib. pe casa, clase si meseria se va indoi. si la 1-a Maiu se incépa activitatea acestei lege. Contrib. pe zacharu se se marésca, pretiulu sarei asemenea cu 1 fl. la maja scl., care le vomu vedé dupa desbatere mai pe largu.

CRONICA ESTERNA.

PRUSIA. Berlinu, 12. Martiu. Acumu avemu desluciri in ptivinti'a caderei ministeriului prusianu, desfacerea camerei deputatiloru, si prolongirea casei de susu. In siedinti'a de eri a deputatiloru, a incunoscintiatu ministrulu v. d. Heydt, in numele ministeriului de statu, dupa ce a deslucitu, cumcá ministeriulu, dupa primirea proiectului Hagenianu, sia datu demisiunea la rege, acela inse nu o primi; — o ordinatiune regésca din diu'a de eri, pe temeifulu art. 51 si 77 din documentulu de constitutiune, desfiintiaza cas'a deputatiloru, si amana pe a domniloru.

Adunarea la citirea mesagiului de tron se redicá de pe scaune si urmá cu atentiune incordata cuvintelor ministrului. Dupa ce domnulu v. d. Heydt a incheiétu, vorbi presiedintele Grabov in urmatoriulu modu: rostindu inaltei case multumit'a mea pentru ajutorinti'a, ce mi s'a datu de tóte partile, la deprinderea oficiului ce mi s'a datu, incheiu, in urmare acumu primitei ordine de cabinetu sedinti'a acestei periode de legislatura, cu strigare: Se traiésca Mai. Sa regele! Cas'a a strigatu de 3 ori „Se traiésca.“

In cas'a magnatiloru eiti ministrulu v. d. Heydt aceeasi dechiarare, dupa care cas'a indata incheiá sedinti'a cu o intreitá strigare de „Se traiésca!“

— Unu atentatu incercatu asupra vietii regelu fú prin politiani impedecatu. Pe candu ad. esiá reg. se se suie in careta se indesui unu individu catra careta, care avea

ascunsu unu pistolu incarcatu, cu dóue tievi, si parenduise politianului, ca are cugetu reu, cu tóte, ca elu dicea, ca vrea se imaneze reg. o plansória, ilu cautà, pipai ceva tare in buzunariu, silu duse la o bereria, dar' se aflà pistolul, si ilu puse la arestu, unde se aflà elvetianulu a 2 di spendiuratu.

In tóta Prusi'a se lati o indignatiune in contra dreptei, si deputatiloru acesteia li se pregatescu voturi de neincredere, eara partit'a progresista are cele mai mari nuançe a si imulti partisanii pentru alegerile viitórie, cu tote, ca se pregatesce din partea gubernului o influintiare asupra nóueloru alegeri. Spiritulu invinge, unde e impreunatu cu virtutea adeverului. Se crede. ca ministrii cei liberali: Schwerin, Patow si Bernuth se au si demisionatu si acum regelui se va subtié simpathi'a poporului. Asia vedemu, ca in Prusi'a si a aratatu reactiunea dintii si ea amenintia a se lati si a cuceri si pe Françi'a si pana unde nu se va poticni de prevalentia progresistiloru liberali, nunțmai in Prusi'a ci si in alte state ale Europei. —

SARDINIA. Turinu, 12. Martiu. In sedinti'a din 7. a. c. se aflau de faça ambii barbati de statu renumiti, Ratazzi si Riccasoli adeca presiedintele ministerialu de acumu, si celu ce a fostu inaintea lui, indata dupa faimosulu Cavour. Cuvintele presiedintelui de astadi, Ratazzi, au fostu urmatórele: „Ce se atinge de puterile, dise elu intre altele, cari nóu'a ordine a lucrurilor inca nu o recunoscure, acestu actu vomu cercá cu aceea alu inteti, ca vomu luá acea tenere politica, care este mai calificata pentru noi, de a ne castigá incredere ei, sustienendu in tíera pacea si ordinea, si anuciandu drepturile nóstre, fara totusi a periclita pacea lumei. Program'a nóstra in privinti'a Romei, se cuprinde in decisulu parlamentului. Cá se castigamu Rom'a, avemu debuintia de midiolóce morali si diplomatice! In parerea publica se facú unu progresu fórté mare. Multe consciintie, cari la inceputu se infricosiau, acumu se linistira. Aceasta schiambare crá cu deosebice mare in invecinat'a Françi'a. Viia recunoscintia suntemu detori principelui Napoleone, alu carui ponderosu cuventu in senatulu frãncescu a deprinsu o astufelu de influintia in favórea nóstra. Françi'a are unu interesu mare, cá deslegarea cestiunei romane se urmeza, catu s'aru puté, mai curendu. Noi inse, cu tóte aceste, fara confaptuirea Françiiei, nu putemu merge la Rom'a.“ — Riccasoli dede in privinti'a demisiunei sale urmatórea deslucire:

„Elu, nu este indoiéla, a receputu voturi de incredere, valórea loru fú debilitata prin totu soiulu de impregiurari. Increderea din launtru n'a corespunsu la cea din afara. S'a murmuratu si disu din tóte partile, ca ministeriulu nu aru fi omogenu. In sinulu aeluaia s'ar fi nascutu acumu dóue pareri deosebice; un'a la propunerea nóueloru carti de legi, candu se tractá despre stergerea pedepsei de mórté; ceealalta la desbaterea legiuitului, cursu alu moneteloru de auru. De ambele ori fura comembrii toscani ai ministeriului in minoritate, si legile se primira astufelu, cumu o dori maioritatea. Ministeriulu, incheie Riccasoli, a fostu nedeplinitu. S'a datu unu votu de incredere, cá se se indeplinésca. Inse parlamentulu se planse. Eu vedui necesitatea de a esi din pusetiunea aceasta, caci ei nu potu remané intr'o pusetiune ecuivoca. Amanarea perduratória nu aru fi adusu la nimicu. Asia dar' asternui regelui demisiunea mea. Regele doriea, cá mai nainte se se adune parlamentulu, dela care se se ceara svatu, eu credeamu, ca am se — remanu pe lenga demisiune, caci parlamentulu nu aru fi pututu inlaturá ecuivocitatea.

Aceasta declarare a lui Riccasoli fú primita de catra camera cu aplausu mare si lungutienatoriu. — Ministeriulu lui Ratazzi afla si pana acum greutati. Tóte partile indrépta eatra elu intrebarea, ca spre ce scopu sta elu aici? — Dupa scirile cele mai nóue, Riccasoli se lapadá si de presiedinti'a pentru camer'a deputatiloru.

RUSIA. Dela Vistul'a, 3. Martiu. Scirile, ce ne vinu din timpu in timpu, din launtru Rusiei, lasa pe omu a vedé, ca acolo domnesce intr'una o frementare fórté viia. Partile, cari si-au luat de scopu reformele, si parte mare si resturnarea constitutiunei de statu, ce se afla acumu, mana inainte cu lucrarea loru in secretu, si si pe faça; multu le lura pe mana si nemultumirea ce domnesce in tóta starea boereasca si in cea tiereneasca.

Spre documentu de spiritulu, ce domnesce in Rusi'a insiru aici cateva fapte complinite. In adunarea boeriloru dela Moscua, unu domnu de Bezobrazow a facutu proiectulu, cá intr'o adresa catra coróna, se se primeasca o notificare, care

se aiba de obiectu abdicarea çiarului de acumu, in favórea fiului seu. Proiectulu se lapeda cu puçina maioritate, cu 183 in contra la 165 voturi. Unu altu proiectu, care a fostu indreptatu la concederea unei representatiuni a poporului, avú, dupa o discussiune viforósa, totu aceea ursita. — In fine se intrunira in aceea, a indreptá o adresa catra ministrulu din launtru cu rugarea, cá elu se se intrepuna la imperatulu, pentru introducerea reformeloru conforme cu inaintarea timpului nostru. Singur'a asternere a unoru astfelu de proiecte intr'o adunare de boeri, este unu semnu demnu de respectare alu timpului. —

In mai multe parti ale Rusiei se pare, ca guvernulu voriesce a pasi cu energia in contr'a repunantiei boerime. Noi aflaramu; ca generalulu Annenkoff din capitala a fostu transmisu la Twer, cá acolo se intreprinda arestari intre oratorii de frunte ai adunarei nobilime, si ca acelu generalu s'ar fi si reintorsu cu vreo doispredece prinsu la Cronstadt in Rusi'a. Inculpatiloru li se face imputare, ca in functiunea loru, cá arbitrii, séu judici de pace, aru fi dechiaratu, ca ordinationile imperatesci, ce privescu la emancipatiunea tieraniloru, nu le aru puté duce in esecutiune.

NOVISIMU. Conte Aponi si in genere magnatii Ungariei mai vertosu cei, cari se invoira cu adoptarea principiului dreptului istoricu la senat. imp. si alu autonomiei tieriloru, — earasi incepura a si pune in Vien'a tóta influinti'a spre a compune diferentiele ungueresci cu cele germane austriace. Deacu inse intrebatu, de unu proiectu in caus'a acésta respunse contelui, ca altu proiectu decatu adres'a dietei ungueresci nu póte dá. Conte Miko inca se duse la Viena, pe candu se afla si deputatiunea romana acolo, si magiarii, cari striga mai multu in contra celoru ce confugu la Vien'a pentru asigurarea drepturiloru si vindecarea gravamineloru sale, ei sunt aceia, cari fara intrerumpere totu batu la usia si calca pragurile Vienei si ceru concessiuni cu tóte, ca nationalitatea loru e asigurata, fiinduca limb'a loru si pana acuma e primita de oficiala. — Asia siau diditu ei dreptulu istoricu si altedati si cei neutediatori si sfiitiosi au remasu si inca potu remané earasi suptu papuculu loru; pentruca cine are limb'a oficiala in mani, are si suprematia arvunita si orice tocmeli, se facu totu pe contulu pelei nóstre. — *Viderint* — ca *timpulu e criticu*. Reactiunea lucra si noi n'am datu neei unu pasu inainte dela 20. Oct. Petutindenea nu ne respectéza limb'a, semnu de adiunsu ca nu voru a o face acésta neei unii neei altii. —

In Greci'a capatà revolutiunea militara aripi. In Siri'a inca a pruptu o turburare militara, si e doveditu, ca influintirile italiene si cele ale emigrantiloru se afla intre greci, cari in Epiru, in Tesali'a si in insulele Ionice suntu otariti a si uni natiunea tóta. Corespondinti'a lui Seharrf mai publica si unu telegramu, cumca insurgentii din Sirá au proclamatu de rege Greciei unite pe alu treilea fiu alu lui Victoru-Emanuele si inceputulu luptei nationalitatiloru póte inca se fia calculatu acesta din Greci'a. Inse poterile europene inca si voru intinde unghitiele loru, indata ce foculu va incepe a fi mistuitoriu.

Nro 1. 1862

Incintiare de licitatiune.

Dominiulu Sirca'a, inserisu natiunei sasesci, de'mpreuna cu drepturile ce se tienu de elu, cu edificiele si araturile de o estindere cá la 390 iugere (holde) in Siercaia, Persiani si Gridu, — se va da pe calea licitatiunei publice pe timpulu dela 1. Aprilie a. c. pana in ult. Martiu 1864 in arenda.

Pretiulu arende anuale se va striga cu 5521 fl. 25 cr. m. a. In casu de lipsa se va bate diosu arenda bunului acestuia si suptu pretiulu acestu de arenda, chiaru si la cea d'antaiu licitatiune.

Diu'a licitatiunei se defige prin acésta pe ultim'a Martiu a a. acestuia, dela 9 pana la 12 óre înainte, si dela 3 pana la 6 óre dupa amiédia; si se va face in cancelari'a universitateri, edificiuulu nationalu in Sibiu.

In cancelari'a numita se potu vedé la totu timpulu conditionile licitatiunii si ale contractului de arenda.

Competintii la acésta arenda au se depuna inaintea de inceperea licitatiunei unu vadiumu de 10 % din pretiulu strigarei séu in bani gata, séu in efecte, celea din urma dupa pretiulu cursului, inaintea comisiunei licitatórie. Sibiu in 18. Fauru 1862.

1—3

Universitatea natiunei sasesci.

Cursurile la Bursa in 21. Martiu 1862 stá asia:

Газині императорі	6 49
Азгвспрѣ	135 75
Londonѣ	136 70
Ампрѣмѣтѣлѣ націоналѣ	84 10
Облигаціе металіче екі до 5 %	70 15
Акціе банкѣлѣ	828
„ кредитѣлѣ	203 30